

O vlastnostiach čiže podmienkach spovede

*Vstanem, pôjdem k svojmu otcovi a poviem mu:
Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe.
(Lk 15, 18)*

Naša ľútosť nad hriechmi sa musí podobáť ľúlosti márnokratného syna, ktorý vstúpil do seba, uznal svoju veľkú úbohosť, a tiež straty, ktoré utrpel, keď opustil tak dobrého otca. „Pôjdem – zvolal – vrátim sa k otcovi, padnem mu k nohám, budem ich umývať slzami, poviem, že nemám odvahu pozrieť na nebo i na neho, lebo som mu spôsobil ťažkú krivdu; nech ma prijme hoc aj ako pracovníka“. Tisíckrát šťastnejší je hriešnik, ktorý vlastne s takýmto pocitom ľúlosti a dôvery sa vracia k Bohu! Určite nájde v ňom otca plného dobroty a citlivosti – otca, ktorý mu rád odpustí hriechy a navráti stratenú milosť.

O čom vám chcem dnes k vám hovoriť? Nuž, tešte sa, lebo vám budem zvestovať veľké šťastie! Rozvinem pred vašimi očami nevyčerpatelné poklady Božieho milosrdenstva! Raduj sa biedna duša, ktorá akoby so slepcom pri Jerichu voláš: *Ježišu, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!* (Lk 17, 38). Môžete pristúpiť k sviatosti pokánia – musíte však splniť pritom isté podmienky. Nech je vaša spoveď: 1. pokorná; 2. jednoduchá; 3. rozvážna; 4. úplná; a 5. úprimná. Len ak splníte tieto podmienky – určite dosiahnete odpustenie.

I.

Spoveď má Božský pôvod. Ustanovil ju Ježiš Kristus – urobil to vtedy, keď povedal Apoštolom a ich nástupcom: *Prijmite Ducha Svätého. Komu hriechy odpustíte, tým budú odpustíte, ktorým zadržíte, budú im zadržané* (Jn 20, 22-23). A potom: *Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi* (Mt 18, 18). Z týchto slov vyplýva, že spoveď má Božský pôvod a že je nutne potrebná. A či by spovedníci mohli odpúšťať hriechy alebo ich zadržovať, keby sme ich nepoznali? Naproti tomu môžu ich poznať, ak hriešnik v pokore srdca sa z nich vyspovedá. Sviatosť pokánia je pre človeka veľkým dobrodením. Keby nebolo pokánia, už po jednom smrteľnom hriechu by sme boli Bohom naveky zavrnutí. Táto sviatosť nás zmieruje s Bohom a navracia nám zásluhy, ktoré sme si zhromaždili pre večný život, ktoré sme predtým, následkom hriechu stratili. Keby sme sa spýtali zatratených v pekle, prečo horia večným plameňom, odpovedali by nám, že preto, že nevyužili sviatosť pokánia. Akou veľkou útechou pre kresťana, ktorý padol, je presvedčenie, že sú v katolíckej Cirkvi prostriedky, pomocou ktorých môže ľahko získať odpustenie hriechov.

Bohužiaľ, mnoho ľudí sa hanbí za krátke pokorenie a cíti odpor k spovedi. Či nie je lepšie päť minút zakúsiť hanbu, ako sa vystaviť večnej hanbe? Jedni sa hanbia ísť k spovedi preto, že stratili vieru, iní preto, že sú pyšní, nepociťujú rany svojej duše a nevedia, akou radosťou napĺňa srdce kresťana dobrá spoveď. Zapamätajme si, že Kristus prikazuje pod stratou spásy spovedať sa zo všetkých hriechov. Nikto nie je oslobodený od tejto povinnosti – počínajúc Svätým Otcom, a končiac posledným nádenníkom.

Naša spoveď musí byť predovšetkým *pokorná*. Pred tribunálom pokánia sme ako vinník, ktorý stojí pred sudcom. Obviňujeme sa sami, nečakajme na otázky spovedníka – nasledujme kráľa Dávida, ktorý si hovorí: *Vyznal som sa ti zo svojho hriechu a nezatajil som svoj priestupok. Povedal som si: „Vyznám Pánovi svoju nepravosť“. A ty si mi odpustil zlobu môjho hriechu* (Ž 32, 5). S pokorou vyznávajme svoje hriechy; nepodobajme sa tým, ktorí vyznávajú svoje hriechy ľahostajným spôsobom, akoby rozprávali nejaký príbeh – ľuďom, u ktorých nevidno ľútosť, ktorí pri

spovedi namiesto toho, aby odprosovali Boha za dávne hriechy, páchajú ešte svätokrádež. Ak vám spovedník udelí nejaké napomenutie, ktoré možno zraňuje vašu sebalásku, ak vám uloží ťažšie pokánie alebo dokonca odmietne rozhrešenie – nešomrite, ale prijmite to v duchu pokory. Neodpovedajte nikdy arogantne a nehádajte sa, ako sa to neraz stáva zatvrdnutým hriešnikom, ktorí niekedy, keď si dokonca nepokľaknú, s hnevom vybehnú z kostola. Tribunál pokánia je tribunálom samého Ježiša Krista, v ktorom On sám počúva vaše obvinenia, On sám sa pýta, hovorí a vyhlasuje rozsudok oslobodenia. Tu treba s pokorou obviňiť seba samého a nezvalovať nikdy vinu na iných, ako to napríklad urobil Adam, keď obviňoval Evu, a ona vzájomne jeho. Stáva sa, že človek náklonný k hnevu obviňuje svoju ženu a deti, že mu dávajú dôvody k nepokoju; opilec obviňuje svojho kolegu, ktorý mu ponúkol pohárik; pomstivý človek hovorí, že iní mu spôsobili krivdu; ten, čo rád zle hovorí o iných, či ich dokonca očierňuje, dokazuje, že on predsa hovorí pravdu; ktosi, kto ťažko pracuje v nedeľu, ospravedľuje sa, že jeho záujmy neznesú odklad; matka, ktorá sa s dieťaťom nemodlí ranné a večerné modlitby, vyhovára sa na nedostatok času. Kto takýmto spôsobom zvaluje vinu na iných, ten nemá v sebe pokoru. Predstavujme sa spovedníkovi v pravdivom svetle a hovorme Bohu spolu so Žalmistom: *Pane, k mojim ústam postav stráž a hliadku na okraj mojich perí. Nedaj, aby sa moje srdce naklonilo k zlému, aby bezbožne vymýšľalo výmysly s ľuďmi, čo páchajú nepravosť* (Ž 141, 3-4).

Po druhé, nech je vaša sponed' jednoduchá, to znamená, vyhýbajme sa nepotrebným slovám a vyrozprávaniu všetkých škrupúl stokrát za sebou, lebo to zaberá spovedníkovi čas, unavuje a prináša netrpezlivosť tým, ktorí tiež čakajú na sponed', a nakoniec to uháša nábožnosť. Keď je čosi pochybné, predstavme to ako pochybné. Keby ste povedali, že ste sa nezaoberali nečistými myšlienkami, ale nie ste si istí, či ste nenachádzali v takých myšlienkach príjemnosť, tak už to by bolo nedostatkom úprimnosti. Keby si povedal: „Spovedám sa, otče, z hriechu, na ktorý som zabudol pri predchádzajúcich sponed'iach“ – a zatiaľ si tento hriech v skutočnosti nevyznával nie preto, že si zabudol, ale z falošnej hanby a lenivosti – tak kvôli neúprimnosti by si spáchal svätokrádež. Stáva sa i tak, že hriešnik by nevyznal nejaký hriech, keby mu spovedník nepoložil priamo otázku na tento hriech; všeobecne vyznáva tento hriech, ale ďalej sa nechce priznať, že ho chcel zatajiť. A znovu: kvôli nedostatku otvorenosti takáto sponed' sa môže ľahko ukázať neplatná a svätokrádežná.

Vyhýbajte sa, bratia, klamstvu. Nech je vaše srdce počas sponede ako na vašich perách. Spovedníka možno uviesť do omylu, ale Pána Boh nikto neoklame. Keby vás zlý duch nahováral na klamstvo, povedzte si: Predsa týmto ešte viac zaťažím svoje svedomie a spácham ťažký hriech svätokrádeže – ukryjem sa pred kňazom, ale neukryjem sa pred Pánom Bohom, ktorý ma pozná naj dôkladnejšie, ako je to len možné. Musím sa pokoriť, to je pravda. Ale čo je to v porovnaní s verejnou hanbou, aká by ma mohla stretnúť na Poslednom súde? Keď sa chce chorý vyliečiť, tak smelo hovorí o svojich ťažkostiach, hovorí otvorene a nič neukrýva. Keď vás desí hanba a ťažko vám je priznať sa k nejakému hriechu, poproste o pomoc spovedníka. „Otče – povedzte – pomôž mi, lebo mám na svedomí hriech, ktorý nemám odvahu vyznať“.

Po tretie, sponed' musí byť *rozvážna*, a teda treba pri nej použiť skromné slová a nikdy netreba hovoriť o cudzích hriechoch.

Po štvrté, sponed' má byť úplná, čiže treba vyznať všetky smrteľné hriechy, ich druh, počet, a tiež dôležitejšie priťažujúce okolnosti. Nič nebude hodné ich vyznanie, keď niekto povie všeobecne, že mnoho zhrešil; musí podrobne vymenovať hriechy, či to boli krádeže, klamstvo, nečistota, atď. Ďalej treba uviesť počet hriechov. Zle sa sponedá, kto hovorí, napríklad: „Zanedbával som sväté omše, kradol som, preklíňal som, robil som nemravné veci, atď.“ Takáto sponed' nestačí – treba povedať, koľkokrát sa to stalo. Treba tiež povedať okolnosti, ktoré vplývajú na veľkosť a druh hriechu. Kto sa dopustil nečistého hriechu s druhou osobou, musí vysvetliť, či ona bola jeho príbuzná, ak áno, tak v akom stupni. Niektoré okolnosti, ako sme už hovorili, menia

hriech, čiže spôsobujú, že on nadobúda inú podstatu a charakter. Dopustiť sa hriechu s vydatou osobou to je cudzoložstvo, s príbuznou – krvismilstvo. Naproti tomu zastaviť sa pri zlej myšlienke, súhlasiť so zlou túžbou, pozeráť na nemravné predmety – to je hriech proti čistote. Niektoré okolnosti skutočne nemenia hriech, ale spôsobujú, že sa hriech stáva ťažší, ak sa ho dopúšťa niekto v prítomnosti väčšieho počtu osôb alebo pred deťmi, lebo vtedy spôsobuje pohoršenie iných. Aj chodenie po krčmách a opíjanie sa v nedeľu je ťažším hriechom, ako keď sa to robí vo všedný deň – lebo nedeľa a sviatok sú určené na službu Bohu. Pri návykových hriechoch treba povedať, ako dlho trvá návyk. Spovedajúci sa hriešnik si tu má brať príklad z chorého, ktorý dôkladne informuje lekára o priebehu choroby, o jej prejavoch, vývoji a čase trvania.

Treba tiež uviesť počet hriechov. Vynechanie počtu alebo jeho umenšovanie, v prípade smrteľných hriechov by bolo svätokrádežou. Spoveď človeka, ktorý by mal na svedomí tri ťažké hriechy, a priznal by sa len k dvom, bolo by ťažkou urážkou Pána Boha. Musíme cítiť strach pred dopustením sa svätokrádežnej svätej spovede a svätého prijímania, lebo mnoho duší stená za to vo večných plameňoch. Kto si presne nepamätá počet svojich hriechov, nech povie aspoň približne. Hriechy náhodne zabudnuté Pán Boh odpúšťa. Stačí ich povedať pri nasledujúcej spovedi – ak si na ne spomenieme.

Z ľahkých hriechov sa tiež treba spovedať – je to veľmi užitočná vec, ako to učí Tridentský koncil [XIV. Sesia, 5. kap.]. Ako je pravda, tieto hriechy odpúšťa aj ľútosť srdca, modlitba, pôst, almužna a účasť na svätej omši. Treba sa však z nich spovedať, a to z niekoľkých dôvodov. Po prvé, hriech, ktorý je ľahký v našich očiach, môže byť ťažkým hriechom v očiach Božích. Po druhé, vo sviatosti pokánia možno oveľa ľahšie získať odpustenie týchto hriechov. Po tretie, spovedanie sa zo všedných hriechov nás povzbudzuje k väčšej bdelosti. Po štvrté, napomenutia spovedníka sa môžu pričiniť o našu nápravu. Po piate, rozhrešenie, ktoré dostávame, nám dodáva síl, aby sme mohli vyhybať týmto hriechom v budúcnosti. Je jasné, že tieto hriechy, hoci ľahké, treba tiež ľutovať a treba sa usilovať z nich polepšiť. Ak by niekto mal na svedomí iba všedné hriechy, tak nech pre vzbudenie väčšej ľútosti, pripojí k spovedi nejaký ťažší hriech z dávnejšieho života.

Také sú podmienky dobrej spovede. A teraz sa zamyslite, či tieto podmienky sprevádzali všetky vaše predchádzajúce spovede. Ak by ste došli k záveru, že ste sa zle spovedali, tak nestráčajte čas, ale čím skôr sa pousilujte napraviť zlo.

II.

A teraz vám poviem, akým spôsobom možno zhréšiť proti týmto znakom dobrej spovede, čiže ukážem vám, kto sa zle spovedá.

Istá osoba žila dlhý čas nábožne a verne si plnila kresťanské povinnosti. Zlý duch ju pokúšal na hriech – zarmútila teda Boha. Teraz sa blížil sviatok, keď ona normálne pristupovala k Stolu Pánovmu. Chce teda aj v tomto prípade tak urobiť, lebo sa bojí, že budú o nej hovoriť, že sa pokazila. Bojí sa tiež, ak vyzná tento ťažký hriech, tak spovedník bude mať o nej zlú mienku. Zatají teda tento hriech a tak pristupuje k svätému prijímaniu. A týmto spôsobom, neraz celé roky, sa tiahne reťaz svätokrádeží.

Zle sa spovedá ten, kto nechce napraviť krivdu, ktorú niekomu spôsobil – hoci to môže urobiť. Zlé sú spovede aj ženy alebo dievčata, ktoré udržuje nebezpečný vzťah a nechce ho ukončiť.

Takíto ľudia najčastejšie sa nepriznajú k vine a pri spovedi ukrývajú svoje hriechy.

Kto zatajuje hriechy, ten nechce oklamať kňaza – chce oklamať samého Boha, a to je predsa

nemožná vec. A zatiaľ prudké vzrušenia predstavujú ľudia často pri spovedi ako obyčajnú netrpezlivosť; rozhovory skutočne nemorálne a vzbudzujúce pohoršenie – ako trochu príliš slobodné výpovede; žiadostivosť a nemravné skutky – ako menej slušné dôvernosti; veľké krivdy – ako drobné nespravodlivosti; prehnanú lakomosť – ako trochu väčšiu naviazanosť na pozemské dobrá. Z toho pochádza celé pásmo svätokrádeží.

Často sa odhaľujú aj okolnosti hriechov. Ohovárania, zlostná kritika, osočovanie, sa označuje napr. ako „neužitočné vyjadrovanie sa o blížnom“, pričom nechceme priznať, že všetko toto pochádza z pýchy, zo závidi, z nenávidi a urážky. Nehovorí sa tiež, akú veľkú škodu sme spôsobili dobrému menu blížneho. Spovedajte sa, že ste zle hovorili o ľuďoch, a nie menovite, o kom ste tak hovorili; nechcete sa priznať, že ste vystupovali proti svojmu duchovnému pastierovi alebo proti inej osobe zasvätenej Bohu – osobe, ktorej dobré meno je zvlášť dôležitou vecou. Nehovoríte, či to bolo osočovanie a klamstvo. Spovedáte sa, že „ste vystupovali proti viere a morálke“, ale zamlčíte tú okolnosť, že ste chceli otriasť vieru mladej osoby preto, aby ľahšie súhlasila a podľahla vašej žiadostivosti. Rozprávali ste jej, že nie je v tom nič zlé, že sa netreba z toho spovedať. Alebo – dievča sa sťažuje, že sa tak obliekala preto, aby sa pripodobnila iným, ale nedodá, že mala zámer vzbudzovať v nich zlé myšlienky. Otec hovorí, že chodil do krčmy, že sa opil, ale mlčí o pohoršení, aké dal celej rodine. Všeobecne, keby sme chceli zachádzať do podrobností, videli by sme, koľko spôsobov dokážu ľudia používať, aby sa v lepšom svetle predstavili pri spovedi. Niektorí sa to pokúšajú dosiahnuť tónom hlasu a isté hriechy hovoria tak ticho, aby ich spovedník nepočul. Najprv sa spovedajú z ľahkých hriechov. Hovoria, napr.: „neprežehnal som sa ráno a večer svätenou vodou, bol som roztržitý pri modlitbe“ a pod. A keď už týmito drobnosťami akoby uspia pozornosť spovedníka, vtedy stíšeným hlasom rýchlo vymenujú ťažké hriechy. Pravda, môžete týmto spôsobom vylúdiť rozhrešenie, ale Boha neoklamete – On toto rozhrešenie nepotvrdí. Nakoniec sami musíte priznať, že takáto spoveď neprináša vášmu svedomiu pokoj, že sa po nej necítite šťastní a vnútorne spokojní. Keď chcete zahlušiť svedomie, hovoríte si, že neskôr napravíte svoje spovede, že sa zo všetkých hriechov vyspovedáte znovu.

Nebudem už hovoriť o svätokrádežných spovediach, ktoré vyplývajú z nedostatku ľútosti; možno inokedy bude na to príležitosť.

Nahováraš si, priateľ, že kedysi sa zmieriš s Bohom. Musíš však žiť v strachu, lebo možno už nebude času na toto zmierenie, lebo možno ťa smrť zaskočí nečakane, pohrúženého v týchto svätokrádežiach. Zvyčajne nakoniec ich výsledkom sa ukazuje zatvrdnutosť srdca a zúfalstvo v hodine smrti.

Čo máte robiť, aby ste unikli takémuto obrovskému nešťastiu? Napravte rýchlo predchádzajúce spovede úprimným a úplným vyznaním hriechov. Ak to neurobíte, Boh ich kedysi vyhlási pred celým svetom. Ak ich vy sami vyznáte, upadnú do večného zabudnutia. A bojte sa toho, aby vás v hodine smrti neprepadlo zúfalstvo. Spomeňte si na Ananiáša a jeho ženu, ktorí padli mŕtvi k nohám sv. Petra kvôli klamstvu (pozri Sk 5, 1-11). Použite teda pokyny, ktoré som vám podal, a nájdete s spovedi odpustenie hriechov, pokoj duše, a život večný v hodine smrti. Amen.